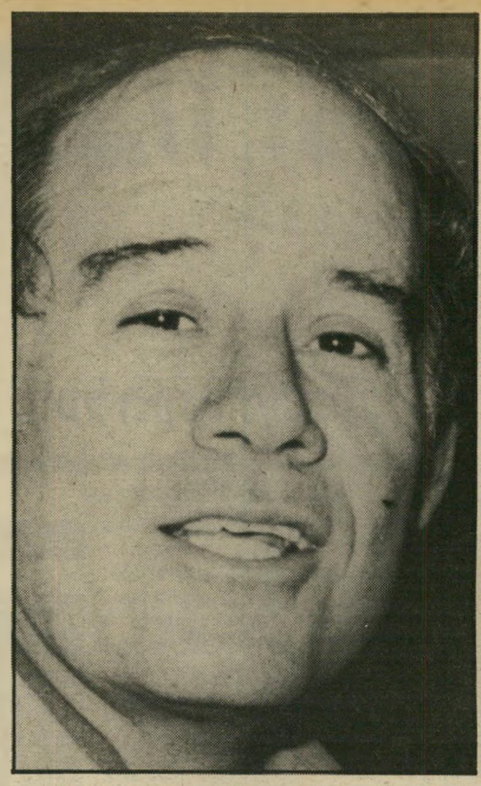

דני קרוון

„לא חזרתי לארץ בגלל ציונות!"

לפני תשע שנים יצא הפסל דני קרוון את ישראל. השבוע הוא חזר לביתו בתל־אביב, אחרי מסע ארוך של יצירה ברחבי אירופה.

קרוון ערך תערוכות סביבתיות באיטליה, בגרמניה, בצרפת בשווייץ, ועוד. הוא זכה בהכרה בינלאומית.

ביקשתי לברר איתו לאן יצא לפני תשע שנים.

קיבלתי הזמנה מעיריית פירנצה לערוך תערוכת־יחיד באחד המקומות היפים בעולם. במקום שנקרא מיבצר־המראה־היפה. זהו מקום יוקרתי, ושלוש שנים לפניי עשה שם תערוכת־יחיד הפסל הנרי מור.

בניתי בפירנצה ובעיר שלידה תערוכות, שקראתי להן „שתי סביבות לשלום". בכלל ושלום בין יהודים וערבים.

נטעתי שם גם שיבעה עצי־זית, לזיכרו של ג'ורג'ו להפירה, ראש עיריית פירנצה, הראשון שעשה את מיפגשי־השלום בין יהודים, ערבים ונוצרים בפירנצה.

התערוכה הסביבתית נמשכה כשנה שלמה.

● **איך הסבה שנה לתשע שנים?**

בהיותי בפירנצה קיבלתי הזמנה לעבודה בקלן שבגרמניה ובשווייץ. והיה לי נוח להישאר ולגמור את העבודות שם. אחרי שלוש שנים החלטתי לחזור ארצה, ואז הגיע אליי מיכתב מוזר מאיש שלא היכרתי. הוא הציע לי לעשות פרוייקט סביבתי באורך של שלושה קילומטר בעיירה ליד פאריס.

וכך, כשהמיזוודות הארוזות לכיוון תל־אביב, עברנו, כל

אמנות

המישפחה, לפאריס, לשנה שהפכה במרוצת הזמן לשש שנים.

● **כל הזמן עבדת בצרפת?**

לא. קיבלתי עוד פרוייקטים בגרמניה, בהולנד, בשווייץ, באמריקה ועוד. יצאתי מכאן לפני תשע שנים למען פרוייקט אחד, וחזרתי כשיש לי עשרה פרוייקטים, שאמשיך לבצעם במקומות שבהם התחייבתי. הפעם אצא לכל גיחותיי מכאן.

● **למה חזרת דווקא לישראל?**

ראיתי שאין תאריך גמר לכל העבודות שקיבלתי, וברגע מסויים הגעתי למחשבה שאני צריך להחליט איפה ביתי. החלטתי שביתי נשאר כאן. היכן שנולדתי והיכן שבנותיי ואשתי רוצות לחיות.

לא חזרתי לכאן בגלל ציונות, או כל סיבה אחרת. חזרתי מפני שכאן הבית שלי.

● **ומה תוכניותיך לעתיד?**

אמשיך בהתחייבויותיי בחוץ־לארץ, ואעבוד כאן בהתנדבות בפרוייקט סביבתי, הנקרא „הכיכר הלבנה". הפרוייקט נבנה על גיבעה בגן־זולפסון ביד־אליהו, גיבעה שממנה רואים את הים ואת הרי־יהודה. (רונית אנטלר)

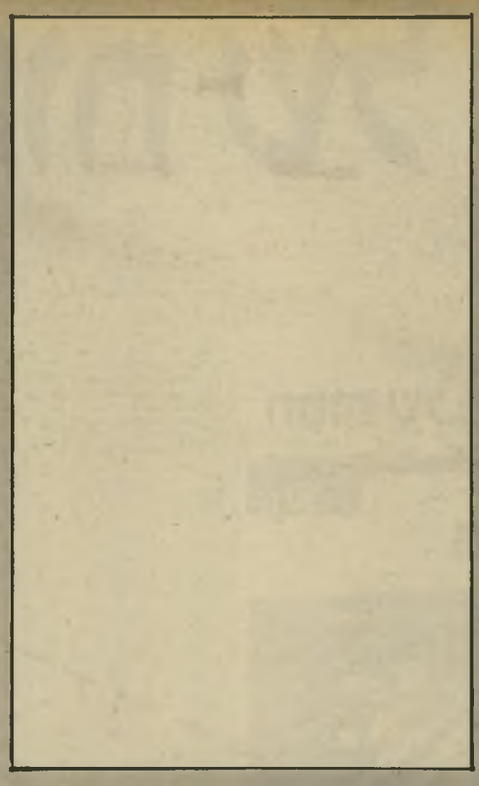

א.ב.ג.

„הבעיות של הפרוצות בעולם לא מעניינות אותי!"

כינוס בינלאומי של זונות נערך בבריסל. נציגות היצא־ניות מארצות רבות השתתפו והצטלמו בכלי־התיקשורת. אפילו נציגת לבנון הגיעה לכינוס הבינלאומי. מדוע אנחנו לא על המפה. בעניין זה, שאלתי זונה מרחוב הירקון, שלא הסכימה להזדהות בשמה.

אני בכלל לא ידעתי שיש כינוס כזה. אף אחד לא הזמין אותי ואת החברות שלי.

● **אני לא מתארת לעצמי שהזמינו זונות מכל רחבי העולם. בטח הזמינו נציגות של איגוד הפ־רוצות מכל ארץ. לכן, בארץ, אין בכלל איגוד?**

בשביל מה אנחנו צריכות איגוד?

● **בדי שישמדר על האינטרסים שלכן!**

איזה אינטרסים יש לי אני? בשביל מה אני צריכה רבר כזה?

● **אולי, אילו היה לכם איגוד, היו ברנים לכם בתים מיוחדים ולא היתן צריכות לעבוד בכבישים. אולי**

זנות

היו דואגים למרוצה חולה או נכה. בעצם, היו עושים בשבילכן מה שאיגודים עושים בדרך כלל.

אני לא צריכה איגוד. איגוד זה שלוקחים כסף מכל אחד ונותנים את הכסף למנהל האיגוד ולפקידה שלו ולאוטו שלו ולטלפון שלו, והוא לא עושה כלום, רק מטלפן כל היום ונוסע באוטו שלו על חשבוני.

● **ובכל זאת, את רואה שבהרבה ארצות בעולם יש איגודי־פרוצות, ומאוד יכול להיות שהם מדברים בבינום הזה על בעיות שיבולות לעניין גם אתכן.**

הבעיות של הפרוצות בעולם לא מעניינות אותי, ואני לא מעניינת אותן. ואני לא אשלם כרטיס־נסיעה ומס־נסיעות בשביל לשמוע את הצרות שלהן, ועוד בשפות שאני לא מבינה.

● **תודה רבה לך.**

חכי חכי, לפני התודה רבה, תזכרי שאם את כותבת את השם שלי, אני אגיד שאף פעם לא ראיתי אותך ולא דיברתי איתך.

● **את ראשי התיבות של שמך אני יכולה לכתוב?**

תכתבי א.ב.ג., זה מספיק. (דניאלה שמי)

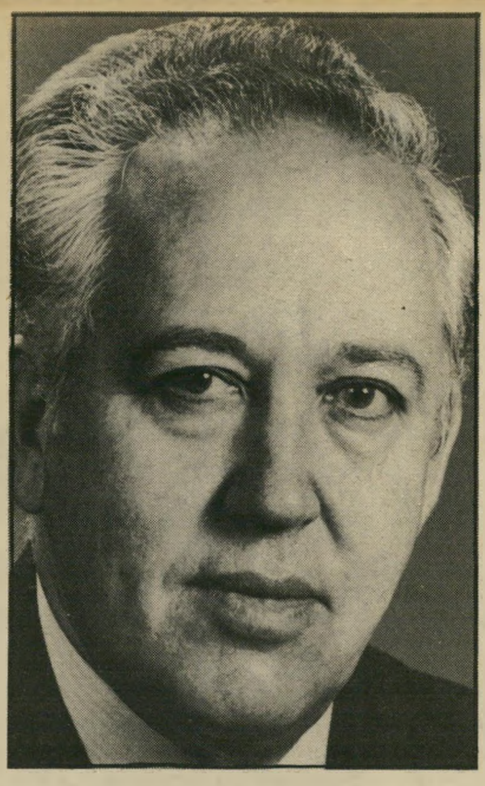

גד יעקובי:

„אינני מסכים לצנזורה כמו שיש בברית־המועצות!"

סיפרו החדש של עמוס אטינגר כמעט שלא ראה אור. זהו ספר על חייו ופועלו של שייקה דן, שעליו אמר ראש־הממשלה, שימעון פרס: „הוא עשה יותר אקשן מרמבו ויותר היסטוריה מדובנוב."

נודע לי כי האיש שהציל את הספר, צניחה עיוורת, מאי־הופעתו, הוא השר גד יעקובי. ביקשתי ממנו שיספר מה עניין שר־כלכלה לספר כזה.

ספרים מהסוג הזה, המספרים על ההיסטוריה של מדינת־ישראל, אחרי שהם עוברים צנזורה צבאית, מגיעים לוועדת־שרים לענייני־ספרים. בוועדה הזאת יושבים שר־החינוך, שר־החוץ, שר־הביטחון ושר־המישפטים, המשמש כיו"ר. כל שר צריך לקרוא את הספר ולהעיר הערות, אם יש לו כאלה.

במיקרה הזה לאיש לא היתה אף הערה אחת, ורק לשר־החוץ היו 47 הערות.

זימנו ישיבה נוספת, ואליה הגיעו רק ממלא־מקום שר־המישפטים, אברהם שריר, ואני. לשריר לא היו שום הערות משלו, אך הוא אימץ לעצמו את כל 47 ההערות של שר־החוץ. מאחר ובישיבה היינו רק שנינו כלומר אחד נגד אחד, הספר לא אושר, וזה הרגיז אותי מאד.

● **למה, בעצם?**

כי כל ההערות היו בלתי־משמעותיות, לפי דעתי. היה ברור לי שפירסום הספר במלואו לא יגרום נזק לשום אינטרס לאומי של

ספרים

מדינת־ישראל, ואני אינני יכול להסכים שהוועדה תעבור במתכונת ברית־המועצות. לכן, בסוף הישיבה הודעתי שאני הולך להביא את העניין לפני הממשלה.

● **והבאת?**

לא היה צורך. עוד באותו הערב טילפן אליי שריר, וביקש שנמצא איזו פשרה, כי למחרת בבוקר הוא היה צריך לטוס לחו"ל. אז הצעתי לו הצעה ממלכדת.

● **כלומר?**

הצעתי לו שלא נקבל את ההערות המתייחסות לתקופה שעד שנת 1948. הצעתי גם שלא להשמיט את הקטעים שכבר פורסמו בספרים אחרים, או בפירסומים אחרים. הצעה שלישית היתה לקבל רק הערות לתקופה שלאחר 1948 הדנות בתשלום או פדיון יהודים בכסף. השר שריר הסכים להצעותיי, והסמיך אותי לנסח את ההחלטה.

● **והספר ייצא ללא השמטת אף מילה אחת?**

זו הפואנטה. לא היה אף קטע אחד בספר שהתאים להורדה, אחרי ההצעות שלי והסכמתו של שריר. (דניאלה שמי)